

Obsah

17	Válcce a vložky válců naftových motorů	
17.1	Všeobecně	15
17.2	Konstrukční přehled	15
17.2.1	Válcce bez vložky	16
17.2.2	Válcce s vložkou do válce (suchou vložkou)	16
17.2.3	Válcce s vloženým válcem (mokrou vložkou)	16
17.2.3.1	Utěsnění horní části vloženého válce	18
17.2.3.2	Utěsnění dolní části vloženého válce	20
17.3	Výpočet vloženého válce	23
17.4	Materiál vložek válců a jeho struktura	30
17.4.1	Vložky válců ze šedé litiny	30
17.4.2	Vložky válců z lité oceli	34
17.4.3	Ocelové vložky válců	34
17.5	Povrchová úprava kluzné plochy vložek válců	35
17.6	Obrábění vnitřní plochy vložky válce	39
17.7	Opotřebenění vložky válce	40
17.8	Koroze vnějšího povrchu vloženého válce	44
17.9	Zkouška urychleného opotřebenění vložky válce	45
17.10	Mazání vložek válců	46
17.11	Válcce motorů chlazených vzduchem	46
18	Hlavy válců	
18.1	Všeobecně	49
18.2	Konstrukční přehled	49
18.2.1	Hlavy společné pro šest válců	49
18.2.2	Hlava společná pro dva a tři válce	50
18.2.3	Jednoválcové hlavy vozidlových, dráhových a stacionárních motorů pro vrtání do 180 mm	51
18.2.4	Jednoválcové hlavy pro větší motory pro vrtání nad 180 mm	51
18.2.5	Tvar hlavy podle spalovacích prostorů	51
18.2.5.1	Hlava s komůrkou mimo střed válce	52
18.2.5.2	Hlava pro spalovací prostor v pístu (Saurer)	52
18.2.5.3	Hlava pro přímý vstřík paliva	52
18.2.5.4	Hlava pro rychloběžné motory	53
18.2.5.5	Hlavy lodních motorů	53
18.2.5.6	Hlavy pro ležaté motory	54
18.2.5.7	Hlavy pro motory s válci do V	54
18.2.6	Prívod vody do hlavy válce	54
18.2.7	Odvod chladič vody z hlavy	55

18.3	Konstrukční příklady	55
18.3.1	Hlava společná pro šest válců	55
18.3.2	Hlava společná pro dva válce	57
18.3.3	Hlava šestiválcového motoru ČKD	58
18.3.4	Hlava dvanáctiválcového motoru ČKD s válci do V	59
18.3.5	Hlava osmiválcového motoru ČKD	59
18.3.6	Závady hlav válců	61
18.4	Materiál hlav	61
18.5	Postup při návrhu hlavy válce	62
18.5.1	Výpočet hlavy válce	65
18.5.2	Výpočet šroubů	65
18.6	Hlavy vzduchem chlazených motorů	67
18.6.1	Konstrukční řešení podle spojení mezi hlavou a válcem	68
18.7	Materiál hlav	71
19	Klikové skříně	
19.1	Všeobecně	72
19.2	Dělicí roviny	72
19.3	Spojování dílů skříně	73
19.4	Uložení klikového hřídele	74
19.5	Uložení rozvodového hřídele	75
19.6	Postup při navrhování skříně	76
19.6.1	Lité skříně	76
19.6.1.1	Litínová kliková skříně	76
19.6.1.2	Skříně z lehkých kovů	78
19.6.2	Svařované skříně	78
19.7	Konstrukční příklad klikových skříní	79
20	Mazání motoru	
20.1	Použitá označení	81
20.2	Všeobecně	82
20.3	Výpočet ložisek	84
20.4	Množství obíhajícího oleje a jeho spotřeba	87
20.5	Způsoby mazání naftových motorů — olejové okruhy	89
20.5.1	Mazání Staufferovými a jinými maznicemi	89
20.5.2	Mazání čerstvým olejem	89
20.5.3	Mazání odstředivými	90
20.5.4	Mazání smíšené	90
20.5.5	Mazání tlakové	90
20.5.5.1	Tlakové mazání z klikové skříně	92
20.5.5.2	Tlakové mazání se suchou skříní	92
20.6	Sací a výtlačné potrubí	94
20.7	Regulační a pojistný ventil	94
20.8	Olejová čerpadla	94
20.8.1	Zubová čerpadla	96
20.8.1.1	Zubová čerpadla s evolventními šroubovými koly	100
20.8.2	Palcová čerpadla	101
20.8.3	Pístová mazací čerpadla	101
20.8.4	Rotační a jiná čerpadla	103
20.8.5	Skutečné dodávané množství	103
20.9	Čištění oleje a čističe	104
20.9.1	Čištění oleje ve výtlačku	106
20.9.2	Druhy čističů	106
20.9.2.1	Čističe mechanické	108
20.9.2.2	Čističe magnetické	111
20.9.2.3	Čističe odstředivé	111
20.9.2.4	Čističe absorpční	112
20.9.3	Údržba čističů	112
21	Chlazení naftových motorů	
21.1	Kapalinové chlazení motorů	113
21.1.1	Účel chlazení a jeho rozdělení	113
21.1.2	Celková tepelná rozvaha podle druhu použitého motoru	114

21.1.3	Potřebné množství chladicí kapaliny	115
21.1.4	Chlazení termosifonové	116
21.1.5	Chlazení s nuceným oběhem kapaliny	117
21.1.6	Tepelný výpočet chladicí vody a oleje	118
	21.1.6.1 Proudění uvnitř trubky a kanálu libovolného tvaru	121
	21.1.6.2 Příčný průtok odstředivého čerpadla	122
	21.1.6.3 Proudění ve svazkových chladičích bez přepážek a s přepážkami	123
	21.1.6.4 Žebrované plochy	125
21.1.7	Pístové čerpadlo	130
	21.1.7.1 Konstrukce pístového čerpadla	132
21.1.8	Výpočet vodního odstředivého čerpadla	133
	21.1.8.1 Výpočet oběžného kola	137
	21.1.8.2 Konstrukce odstředivého čerpadla	142
21.1.9	Konstrukce chladičů oleje a vody	143
21.1.10	Chlazení velkou nádrží a odpařovacím způsobem	144
21.2	Chlazení naftových motorů vzduchem	145
21.2.1	Určení součinitele přestupu tepla	146
	21.2.1.1 Rychlost vzduchu w_2 mezi žebry	147
	21.2.1.2 Tloušťka žeber δ	148
	21.2.1.3 Rozteč žeber	148
	21.2.1.4 Výška žeber h	148
	21.2.1.5 Vliv směru náběhu proudu	148
	21.2.1.6 Materiál žeber	149
	21.2.1.7 Tvar žeber	149
	21.2.1.8 Jakost povrchu	149
21.2.2	Výpočet množství tepla odvedeného žebry	149
22	Sací a výfukový systém	
22.1	Sací systém	158
	22.1.1 Všeobecně	158
	22.1.2 Sací potrubí	159
	22.1.3 Konstrukční řešení	160
	22.1.4 Čističe vzduchu	160
	22.1.4.1 Vlastnosti čističů	161
	22.1.4.2 Rozdělení čističů	161
22.2	Výfukový systém	163
	22.2.1 Všeobecně	163
	22.2.2 Výfukové potrubí	164
	22.2.3 Průměr potrubí	165
	22.2.4 Konstrukční řešení	166
	22.2.5 Upevnění potrubí	166
	22.2.6 Izolace potrubí	166
22.3	Tlumiče	166
	22.3.1 Způsoby tlumení	168
	22.3.2 Návrh tlumiče	168
	22.3.3 Konstrukce tlumičů	169
23	Spouštění naftových motorů	
23.1	Všeobecně	172
23.2	Použitá označení	172
23.3	Teorie spouštění naftových motorů	173
	23.3.1 Práce potřebná ke zrychlení rotačních a posuvných hmot	173
	23.3.2 Práce potřebná k překonání vlastních třecích odporů	174
	23.3.3 Práce potřebná na překonání odporů při kompresi	175
23.4	Ruční spouštění	176
23.5	Inerční spouštěče	179
23.6	Kapalinové spouštěče	180
23.7	Spouštění pomocným benzinovým motorkem	181
23.8	Spouštění elektrickým spouštěčem	184
23.9	Spouštění stlačeným vzduchem	187
	23.9.1 Spouštěcí ventily	189
	23.9.2 Spouštěcí zásobníky (tlakové nádoby)	191
23.10	Spouštění naftových motorů benzinem	193

23.11	Spouštění naftových motorů v zimě	193
23.12	Prostředky pro snazší spouštění naftových motorů	195
23.12.1	Prostředky ke zvýšení kompresní teploty ve válci	195
23.12.2	Prostředky k dosažení nižších zápalných teplot paliva	196
23.13	Závěr	197
24	Reverzování běhu motoru	
24.1	Všeobecně	198
24.2	Reverzování čtyřdobých motorů	198
24.3	Reverzní zařízení čtyřdobých motorů	202
25	Přepřlňování naftových motorů	
25.1	Základní podmínky k zvyšování výkonu	217
25.2	Stanovení parametrů dmýchadla	218
25.3	Typy dmýchadel s mechanickým pohonem od motoru	220
25.3.1	Rotační objemová dmýchadla	221
25.3.1.1	Konstrukce profilu ozubu Rootsova dmýchadla	221
25.3.1.2	Výpočet hlavních rozměrů Rootsova dmýchadla	222
25.3.1.3	Konstrukce Rootsova dmýchadla	224
25.3.2	Odstředivá dmýchadla	225
25.3.2.1	Základní teoretické vztahy	225
25.3.2.2	Odstředivá dmýchadla s radiálními lopatkami	226
25.3.2.3	Difuzor	228
25.4	Přepřlňování naftových motorů turbodmýchadly	230
25.4.1	Pracovní cyklus motoru přepřlňovaného turbodmýchadlem	232
25.4.2	Způsoby přepřlňování	234
25.4.3	Výfukové potrubí	235
25.4.4	Objem potrubí	236
25.4.5	Průměr potrubí	237
25.4.6	Konstrukční provedení potrubí	237
25.4.7	Rozvodová data motoru přepřlňovaného turbodmýchadlem	238
25.4.8	Konstrukční provedení turbodmýchadel	239
25.4.9	Zkoušení turbodmýchadel	245
25.4.9.1	Měřené hodnoty	245
25.4.9.2	Množství nasátého vzduchu	246
25.4.9.3	Tlak plnicího vzduchu	246
25.4.9.4	Tlak ve výfukovém potrubí	246
25.4.9.5	Teplota výfuku	246
25.4.9.6	Měření otáček turbodmýchadel	246
25.4.9.7	Charakteristika dmýchadla	247
25.5	Chlazení plnicího vzduchu	248
25.6	Nové způsoby přepřlňování čtyřdobých motorů	249
25.6.1	Millerův způsob přepřlňování	249
25.6.2	Vysokotlaké přepřlňování s chlazením plnicího vzduchu v expanzní vzduchové turbíně	250
25.7	Československé přepřlňované naftové motory	251
25.7.1	Motor 12v-Tn 17/19-D	251
25.7.2	Motor 6-Tn 27/36	256
25.7.3	Motor 8-Tn 31/36-D	257
26	Základy pro uložení pístových strojů	
26.1	Použitá označení	260
26.2	Všeobecně	261
26.3	Základní vztahy dynamiky kmitajícího tělesa	263
26.3.1	Netlumené kmitání	263
26.3.2	Tlumené a vynucené kmity	265
26.3.3	Konstanty útlu	265
26.3.4	Vynucené kmity	266
26.4	Prostorový pohyb pružné uloženého tělesa	268
26.5	Obvyklé případy pružného uložení	269
26.5.1	Pružné uložení podle obrázku 26.8	269
26.5.2	Uložení základu podle obrázku 26.9	270
26.6	Volba pružného uložení základu	272

26.6.1	Uložení základu na půdu	273
26.6.2	Uložení základů na ocelových pružinách	276
26.6.3	Uložení základů na pryžových tlumičích	279
26.7	Hmota a momenty setrvačnosti základu	283
27	Příklad výpočtu řadového naftového motoru	
27.1	Úloha	284
27.2	Předběžné úvahy o volbě koncepcce motoru	284
27.2.1	Kompresní prostor	287
27.2.2	Indikátorový diagram	288
27.2.3	Určení dalších potřebných hodnot	289
27.3	Síly v klikovém ústrojí	289
27.3.1	Náhradní soustava	289
27.3.1.1	Redukce ojnice	290
27.3.2	Síly působící na píst	291
27.3.3	Síly působící na klikový čep	293
27.4	Vyvážení klikového ústrojí	294
27.5	Torzní kmity klikového hřídele	297
27.5.1	Redukce vah	298
27.5.2	Redukce délek	300
27.5.3	Torzní soustava	301
27.5.4	Výpočet frekvencí a poměrných výchylek vlastních torzních kmitů	302
27.5.4.1	Kritické otáčky	303
27.5.5	Výpočet torzních výchylek	304
27.5.6	Namáhání klikového hřídele torzními kmity	308
27.5.7	Výpočet eliminátoru torzních kmitů	308
27.5.8	Návrh silikonového tlumiče	311
27.6	Nerovnoměrnost chodu motoru	312
27.7	Regulátor	315
27.8	Rozvod motoru	317
27.8.1	Časování rozvodu	317
27.8.2	Vačka a vačkový hřidel	318
27.8.2.1	Činný úhel vaček	318
27.8.2.2	Tvar zdvihové čáry vačky	319
27.8.2.3	Ventilové pružiny	321
27.8.3	Motor s přeplňováním	325
27.9	Vstřikování paliva	325
27.9.1	Objem vstřikovaného paliva, vstřikovací trysky	325
27.9.2	Vstřikovací čerpadlo	326
27.9.3	Vstřikovací vačka	326
27.9.4	Naftový čistič	328
27.9.5	Přesuvník vstříku	328
27.10	Chlazení motoru	328
27.10.1	Množství tepla odvedeného chlazením Q a množství chladicí vody G_c	329
27.10.2	Chladicí čerpadlo	329
27.10.3	Chladič vody	332
27.11	Mazání motoru	334
27.11.1	Olejevé čerpadlo	334
27.11.2	Chladič oleje	335
27.12	Klikový hřidel	338
27.12.1	Klikový čep	338
27.12.2	Tvarová pevnost a míra bezpečnosti	343
27.13	Ojniční a hlavní ložiska	345
27.14	Píst s vloženým válcem a příslušenstvím	348
27.14.1	Píst	348
27.14.2	Pístní kroužky	351
27.14.3	Pístní čep	352
27.14.4	Vložený válec	355
27.15	Ojnice	357
27.15.1	Ok ojnice	357
27.15.2	Dřík ojnice	359
27.15.3	Přechod hlavy ojnice do dříku	361
27.15.4	Víko ojnice	363

27.15.5	Ojniční šrouby	363
27.16	Výpočet pružného uložení motorgenerátoru lokomotivy T 434	365
27.17	Přepřehování motoru	366
27.18	Závěr	367
28	Paliva a maziva naftových motorů	
28.1	Motorová nafta	368
28.1.1	Vztah fyzikálně chemických a provozních vlastností motorové nafty	368
28.1.1.1	Hustota	369
28.1.1.2	Výhřevnost	369
28.1.1.3	Viskozita	370
28.1.1.4	Zápalnost a spalovací vlastnosti	370
28.1.1.5	Destilační vlastnosti	371
28.1.1.6	Chování za nízkých teplot	372
28.1.1.7	Obsah kalu a minerálních látek	372
28.1.1.8	Obsah síry	373
28.1.2	Kvalita motorové nafty v ČSSR	373
28.2	Motorové mazací oleje	375
28.2.1	Zkoušení motorových olejů	376
28.2.2	Vývojové směry v používání motorových olejů	377
28.2.2.1	Přechod na méně viskózní oleje	377
28.2.2.2	Přechod na oleje aditivované	378
29	Typizace naftových motorů	
29.1	Důvody typizace	379
29.2	Příklady typizace	385
29.3	Normalizace v oboru naftových motorů	389
29.3.1	Normy zásadní	389
29.3.2	Normy rozměrové	391
29.3.3	Normy technologické	395
30	Zkoušení naftových motorů	
30.1	Zkoušky naftových motorů	397
30.1.1	Zkoušky sériové	397
30.1.2	Zkoušky vývojové a výzkumné	397
30.1.3	Provozní zkoušky	398
30.2	Zkušební zařízení	398
30.2.1	Zatěžovací zařízení	399
30.2.1.1	Vodní brzdy	399
30.2.1.2	Elektrické brzdy	400
30.2.1.3	Mechanické brzdy	401
30.2.1.4	Stabilita brzd	401
30.2.2	Zařízení pro měření spotřeby paliva	402
30.2.3	Speciální měřicí přístroje	403
30.3	Zkušební metodika	404
30.4	Charakteristiky motorů	406
30.4.1	Rychlostní charakteristika	406
30.4.2	Zatěžovací charakteristika	409
30.4.3	Úplná charakteristika motoru	409
30.5	Redukce výkonů	410
31	Stacionární naftové motory	
31.1	Hlavní znaky stacionárních motorů	413
31.2	Motory chlazené vodou	422
31.2.1	Motor anglické firmy Petter typ AV chlazený vodou	422
31.2.2	Ležatý motor Petter - Fielding typ DH	423
31.2.3	Ležatý motor Tangye typ BWH 4	425
31.2.4	Motor Škoda typ S 110	425
31.2.5	Motor Škoda typ S 160	425
31.2.6	Motor Škoda typ S 350	428
31.2.7	Motor sovětského závodu Motor revoluce typ 6Č-36/45	431
31.2.8	Motor Mirrlees typ K	432
31.2.9	Motor MAN typ GV 52/74	435

	31.2.10 Motor Worthington typ SW 14	436
31.3	Motory chlazené vzduchem	437
	31.3.1 Vzduchem chlazený motor Petter typu AVA	437
	31.3.2 Vzduchem chlazený motor Petter typ PD a PDV	438
	31.3.3 Vzduchem chlazený motor Warchalowski typ SD 2	439
	31.3.4 Vzduchem chlazený motor Tatra typ ST 120	440
32	Lodní naftové motory	
	32.1 Všeobecně	442
	32.2 Uspořádání lodních motorů	444
32.3	Pomaloběžné lodní motory	445
	32.3.1 Československý pomaloběžný lodní motor vrtání 350 mm a zdvihu 500 mm	445
	32.3.2 Československý lodní motor řady L 160	448
	32.3.3 Lodní motor firmy Klöckner—Humboldt—Deutz	453
	32.3.4 Lodní motor firmy Maschinenbau Kiel A. G. řady M 582	454
	32.3.5 Lodní motor firmy MAN řady GV 52/74	454
	32.3.6 Lodní motor firmy MAN řady KV 45/66	455
	32.3.7 Lodní motor Mirrlees řady K	456
	32.3.8 Lodní motor Worthington	457
	32.3.9 Lodní motor Nordberg	459
32.4	Rychloběžné lodní motory	459
	32.4.1 Rychloběžný lodní motor 6 Č 15/18	459
	32.4.2 Rychloběžný lodní motor 8 Č 23/30	460
	32.4.3 Rychloběžný lodní motor 6 ČN 31,8/33	460
	32.4.4 Rychloběžný lodní motor firmy Daimler—Benz řady MB 836	460
	32.4.5 Rychloběžný lodní motor Cooper-Bessemer	462
33	Naftové motory pro kolejová vozidla	
	33.1 Všeobecně	464
33.2	Řadové motory	468
	33.2.1 Naftový motor Saurer-BXD	468
	33.2.2 Naftový motor Ganz-VI JaT 170/240	468
	33.2.3 Naftový motor ČKD-6S 310 DR	470
33.3	Motory s válci do V	472
	33.3.1 Naftový motor Simmering Maschinen- und Waggonbau A. G. — R 12 a	472
	33.3.2 Naftový motor Maybach-MD 650	473
	33.3.3 Naftový motor Paxman 12 RPH	473
	33.3.4 Naftový motor n. p. ČKD Sokolovo-12 V 170 DR	474
	33.3.5 Motor English Electric Company-CSVT	475
	33.3.6 Naftový motor 16 ČN-24/27	475
	33.3.7 Cooper-Bessemer FVA-16 T	478
	33.3.8 Naftový motor MAN V8V 22/30	479
	33.3.9 Naftový motor Alco 251	480
33.4	Motory s jiným uspořádáním	482
	33.4.1 Naftový motor Daimler-Benz-OM 807	482
	33.4.2 Naftový motor Sulzer 12-U	482
34	Traktorové naftové motory	
	34.1 Provedení traktorového motoru	483
34.2	Malé traktorové motory	484
	34.2.1 Motor traktoru Škoda 30	484
	34.2.2 Motor sovětského traktoru T 112	486
	34.2.3 Motor sovětského traktoru KD 35	488
34.3	Traktorové motory středního výkonu	490
	34.3.1 Motor D-54 sovětského traktoru CHTZ-DT-54	492
	34.3.2 Motor traktoru ZETOR Super	493
	34.3.3 Motory Fiat	493
34.4	Velké traktorové motory	495
	34.4.1 Sovětský motor KDM-46	495
	34.4.2 Jiné typy velkých traktorových motorů	497
	34.4.3 Traktorový motor firmy Rolls—Royce typu C 6 SFL 4	497
	34.4.4 Motor Deutz	501
34.5	Traktorové motory chlazené vzduchem	502

35	Automobilové naftové motory	
35.1	Dnešní stav vývoje	504
35.2	Malé naftové motory (pro osobní vozy)	505
35.2.1	Motor Mercedes-Benz 190 D	506
35.2.2	Motor Perkins	507
35.3	Střední a velké motory	508
35.3.1	Motor Praga RND a ND	508
35.3.2	Motor ZIS D-7	509
35.3.3	Motor MAN D 0534 G	511
35.3.4	Motor Steyer WD 413	512
35.3.5	Motor Hercules	512
35.3.6	Motor Mercedes-Benz	515
35.3.7	Motor Škoda 706	515
35.3.8	Motor Meadows	516
35.4	Motory s válci do V	517
35.4.1	Motor MAN D 1038	517
35.4.2	Motor Hercules	519
35.4.3	Motor Kaelble	520
35.5	Ležaté motory	522
35.5.1	Motor AEC	522
35.5.2	Motor BMMO	526
35.6	Přeplňované motory	526
35.6.1	Motor Saurer	527
35.7	Motory vzduchem chlazené	528
35.7.1	Motor Tatra	528
35.7.2	Motor Deutz	532
35.7.3	Motor Paxman	532
35.7.4	Motor Daimler-Benz	534
36	Naftové motory tankové	
36.1	Použití a vlastnosti naftových motorů pro bojová vozidla	535
36.2	Tankový naftový motor V2	538
36.3	Tankový naftový motor Simmering-Graz-Pauker	540
36.4	Tankový naftový motor MAN-Argus	542
36.5	Tankový naftový motor Guiberson	544
36.6	Tankový naftový motor Continental	545
36.7	Tankový naftový motor Caterpillar	547
37	Naftové motory letecké	
37.1	Vlastnosti naftových motorů a vhodnost použití pro letecké účely	548
37.2	Československé naftové letecké motory	551
37.3	Významné zahraniční letecké motory	556
37.3.1	Sovětské letecké naftové motory	556
37.3.2	Letecký naftový kompaundní motor Napier Noman	556
37.3.3	Letecký naftový motor Packard	559
37.3.4	Letecké naftové motory Guiberson	561
37.3.5	Letecké naftové motory Junkers-Jumo	562
37.3.6	Letecké naftové motory vzducholodní	566
37.3.7	Přehled dalších leteckých naftových motorů	567
38	Závady a údržba naftových motorů	
38.1	Význam a zásady údržby	569
38.2	Údržba hlavních součástí motorů	569
38.2.1	Denní údržba	570
38.2.2	Týdenní údržba	570
38.2.3	Měsíční údržba	570
38.2.4	Údržba po 300 až 500 hodinách provozu	570
38.2.5	Půlroční údržba	570
38.2.6	Hlavní oprava	571
38.3	Údržba součástí motoru	571
38.3.1	Píst	571
38.3.2	Ojnice	571
38.3.3	Klikový hřídel	571

38.3.4	Válec, vložené válce a vložky do válce	572
38.3.5	Ložiska	572
38.3.6	Hlava motoru	573
38.3.7	Rozvod	573
38.3.8	Vstřikovací zařízení	573
38.3.9	Spouštěcí zařízení	573
38.3.10	Přívod paliva	574
38.3.11	Mazání motoru	574
38.3.12	Chlazení motoru	574
38.4	Závady na motoru a jejich odstranění	575
38.4.1	Motor nelze spustit	576
38.4.2	Motor nedává plný výkon	576
38.4.3	Motor silně klepe	576
38.4.4	Motor kouří a klepe	577
38.4.5	Běh motoru je nepravdivý	577
38.4.6	Otáčky motoru jsou nesprávné	577
38.4.7	Motor nelze zastavit	577
38.5	Obsluha motoru při provozu	577
38.5.1	Příprava motoru před spouštěním	577
38.5.2	Spouštění motoru	578
38.5.3	Obsluha motoru za provozu	578
38.5.4	Zastavení motoru	578
	Literatura	580
	Věcný rejstřík	583

Autoři jednotlivých kapitol

inž. Vladimír Bazika	kap. 28
inž. Josef Bráblík	kap. 26
inž. Rostislav Cupák	kap. 19, 21, 33
inž. Jaroslav Čech	kap. 30
inž. Vladimír Havlíček	kap. 21
inž. Jiří Judl	kap. 23, 29, 34
inž. Max Kratochvíl	kap. 25
inž. Julius Mackerle	kap. 35
inž. Karel Miffek	kap. 22
František Mžík	kap. 17, 18, 31
Milan Pavlík	kap. 24
Zdeněk Pilát	kap. 36, 37
inž. Jaroslav Trnka	kap. 20, 27
inž. Miroslav Zapletal	kap. 32, 38